

Zmieniająca się od co najmniej kilku lat sytuacja międzynarodowa spowodowała zwiększony napływ cudzoziemców do Polski, w szczególności ze wschodu Europy. Z jednej strony przyciąga ich dobra sytuacja na polskim rynku pracy, z drugiej obcokrajowcy szukają tutaj bezpiecznego azylu przed wojną, prześladowaniami oraz represjami na tle politycznym, religijnym i etnicznym. Skalę tego zjawiska dobrze ilustruje wzrost liczby spraw dotyczących legalizacji pobytu w Polsce. O ile w 2018 r. obcokrajowcy złożyli ponad 228,5 tys. wniosków pobytowych, to w 2022 r. złożyli ich już blisko 542 tys. Ogółem w latach 2018-2022 cudzoziemcy złożyli takich wniosków ponad 1,71 mln, z czego w blisko 1,26 mln spraw wydano decyzje rozstrzygające.

Zjawisko o tak dużej skali może stanowić wyzwanie dla urzędów wojewódzkich, które zajmują się obsługą spraw cudzoziemców. Na ich funkcjonowanie wpływ miało również wejście w życie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym. Ponadto urzędy te mierzyły się również z istotnym wzrostem liczby wniosków o wydanie dokumentów paszportowych obywatelom polskim.

NIK kontrolą objęła 20 jednostek: pięć urzędów wojewódzkich oraz 15 organów administracji publicznej właściwych w sprawach wydawania prawa jazdy i rejestracji pojazdów, tj. siedem starostw powiatowych i osiem urzędów miast na prawach powiatu.

Jak czytamy - skontrolowane organy administracji publicznej nie zapewniły w pełni prawidłowej, sprawnej i rzetelnej obsługi obywateli polskich i cudzoziemców. NIK negatywnie oceniła zwłaszcza prowadzenie w urzędach wojewódzkich spraw związanych z obsługą cudzoziemców – naruszenie przepisów stwierdzono w przypadku 60% zbadanych spraw. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie beczynności urzędów oraz niekiedy rażącej przewlekłości prowadzonych przez nie postępowań. Dość powiedzieć, że średni czas oczekiwania na rozpatrywanie wniosku pobytowego cudzoziemców wynosił w niektórych urzędach rok, a rekordzista czekał na to ponad siedem lat. W przypadku pozostałych zbadanych spraw tj. obsługi paszportowej oraz rejestracji pojazdów i wydawania prawa jazdy w starostwach – obsługa została zapewniona na odpowiednim poziomie, choć i tu nie obywało się bez nieprawidłowości.

Szczegółowe wyniki z kontroli urzędów wojewódzkich, starostw powiatowych i urzędów miast na prawach powiatu dostępne [tutaj](#)

Wnioski NIK po kontroli

Do wojewodów m.in. o:

- podjęcie działań zmierzających do terminowej realizacji zadań w zakresie obsługi cudzoziemców, poprzez zapewnienie adekwatnej liczby etatów do obsługi spraw oraz wdrożenie skutecznych narzędzi nadzoru nad terminowością wykonywanych zadań;
- zapewnienie możliwości złożenia przez cudzoziemców kompletnych wniosków z jednoczesnym pobraniem odcisków linii papilarnych w siedzibie Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców;
- rejestrowanie wniosków pobytowych w systemach i rejestrach w dniu złożenia wniosków oraz wszczynanie w tym samym dniu postępowań administracyjnych.

Do starostów i prezydentów miast m.in. o:

- podjęcie działań organizacyjnych w celu zapewnienia prowadzenia postępowań administracyjnych zgodnie z przepisami kpa, w szczególności w zakresie dotyczącym szybkości i wnikliwości postępowania oraz terminów załatwiania spraw;
- niezwłoczne podejmowanie przewidzianych prawem działań w odniesieniu do właścicieli pojazdów, którzy nie wykonali lub wykonali z opóźnieniem obowiązki wynikające z ustawy Prawo o ruchu drogowym, w tym wszczynanie bez zbędnej zwłoki postępowań dotyczących wymierzenia właścicielom pojazdów kary pieniężnej;
- zapewnienie niezwłocznego wprowadzanie do Centralnej Ewidencji Pojazdów danych, o których mowa w art. 80b ustawy Prawo o ruchu drogowym.

Źródło: NIK